

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

MISTERI

—¿El fundador de la "Fulla"
entrantse'n ratera en má
á la Casa de la Vila?
¿Qué será?

Domingo Peco

CRONICA

L onze de febrer va celebrarse enguany per partida doble: ja no sigueren sols els republicans els que commemoraren el XXXII aniversari de la proclamació de la República ab meetings y banquets, ab concerts y festas animadas; també 'ls catòlics se sortiren de pollaguera, ab motiu de l'arribada del Nunci y l'imposició del *pallium* al Emmentíssim.

Aixó prova que cada hù té la seva manera de distreure's y divertir-se. Y prova ademés que Barcelona es una ciutat prou gran pera poderse'hi celebrar las manifestacions més contraposadas sense que las unas destorbin á las altres.

Ventatjas son aquestas reservadas únicament als pobles acostumats á viure la vida de la llibertat, per més qu' entre 'ls que l' usan hi haja encare qui remugui ab rutinari mal humor alló de que *el liberalismo es pecado*.

¡Y que ha de ser pecat el *liberalismo*!...

Més aviat ho es, en tot cas, la subversió sistemática de l'essencia del cristianisme, que havent nascut pobre y modest en un estable, s'ostenta avuy pompós, fastuós, rival del paganisme romá, tal com si pretengües conquistar á las multituds, no ja ab els sants exemples de la humilitat, sino ab els esclats del luxu y la riquesa que avivan y estimulan els sentits.

De aquí 'ls intents manifestos de que l'arribada del Nunci s'equiparés tot lo possible á l'arribada de D. Alfonso XIII. De aquí l'afany de fer veure que aquesta ciutat tan moderna y progressiva en las sevas aspiracions, no sols es monárquica quan vé á recórrerla 'l Rey, sino que ademés es vaticana quan acut á visitarla el representant del Papa.

Y es per aixó que 'ls andens del carrer de Aragó se van omplir de gent calificada ostentant las galas de la vanitat, y 's va aplaudir, y 's va victorejar al Nunci y al Papa-rey, com si s'efectués una manifestació política. Y es per aixó que 's va realitzar una entrada semi-triunfal, procurantse que alguns balcons del itinerari ostentessin els corresponents domassos... No hi faltavan més que 'ls coloms, las flors y 'ls mocadrets voleyant, y aquellas senyoras histéricas que si s'entusiasman davant de un adolescent, no poden sentir fret ni calor davant de un anciá per Nunci que sigui.

El *Te-deum* de la Catedral, el banquet de cal Bisbe, la recepció en aquells salons, convertits en improvisats jardins; l'anunci de que 'l Papa havia distingit ab títuls de noblesa á dos conspícuos catòlics barcelonins, fentlo á l'un *Conde* y al altre *Marqués*, y després las excursions á Montserrat y al Tibi-dabo... tota aquesta serie de festas que tenen més de profanas que de religioses implican un olvit complert de l'austeritat cristiana, una exaltació immoderada de la fastuositat mundanal, la revelació flagrant de que 's tendeix no ja á la cristianisació de las ánimas, sino al domini de lo temporal, á la possessió de la riquesa y al exercici del poder.

No es la modernisació del catolicisme com alguns volen donar á entendre: es, pel contari, la desviació del seu objecte y la marca de la seva decadencia.

Las vanitats del mon s'han apoderat d'ell y ha perdut l'imperi de las ánimas. Pera modernisarse hauria de acceptar bonament l'essencia de la civilització moderna y prescindir de galas y ostentacions postissas... hauria de ferse liberal y compartir las aspiracions progressivas del poble oprimít... En lloch de xuclador hauria de ser pródich difundidor de

consols morals y materials... hauria de defensar al poble, y en cas necessari, morir abnegadament al seu costat.

Tot lo que no sigui aixó resulta insustancial fanfària.

El *meeting* del *Tivoli* contra l'espectacle nacional, en certs moments va convertir aquell local en una verdadera Plassa de toros.

L'alborot dels aficionats que allí 's donaren cita per impedir la celebració del acte resultá ser el més eloqüent dels discursos. Perque una de las principals rahons que s'alegan contra las corridas de toros es la de que contribuheixen á fomentar la barbarie y la mala educació. Y 'ls que tractaren de interrompre un acte públich, atentant á la llibertat dels que 'l realisavan, demostraren prácticament la certesa de aquella alegació.

¿Son realment aficionats al espectacle? Donchs fassin lo mateix que fan els que 'n son contraris. Lloguin un local, convoquin al poble, y procurin á forsa d'arguments conquistar l'apoyo de l'opinió.

Pero ¿qu' es lo que podrian alegar seriament en pró de un espectacle per tants conceptes repugnant? ¿Consideracions patrióticas? ¡Vaya un patriotisme 'l que 's revela sols en las palpitations histéricas de un espectacle sagnant y cobartl... ¿Admiració pel valor dels lidiadors qu'exposan la vida á frech de las banyas de una bestia? ¿Y á qué conduheix aquest valor cas que de tal pugui calificarse la temeritat de un home que 's juga la vida pels diners?

Confesso que un día jo també m'entusiasrava ab las corridas: m'agradavan, me seduhían per lo que tenian de pintorescas. Pero arribá un moment en que m'interessá més la vida del caballs y dels toros, que la dels mateixos toreros, perque aquells sers, arrastrats á la plassa contra la seva voluntat, tenen més dret á la vida que 'ls homes que hi van voluntariament... y davant de aquest conflicte de conciencia, vaig donarme de baixa en el gremi dels aficionats.

Després vaig veure ab escándol com en l'hora dels grans desastres nacionals, els días mateixos en que 's rebían á Espanya las noticias de las catástrofes de Cavite y Santiago, com si res hagués passat se donavan corridas de toros en todas las plassas de la nació, y vaig dirme:—Aquest poble está tan embrutit que ja no será capás de res, ni de revenjarse dels que 'l están arrastrant á la ruina y la vergonya.

Realment, las corridas de toros resultan ser el més poderós auxiliari dels governs despotas y desatentats, que viuen mercé al embrutiment y l'ignorancia del país.

Per fortuna avuy se sent l'alé de una ratxa saniosa que s'eleva de las capas populars, resoltament contraria al embrutidor espectacle. Contrasta l'actitut de las associacions obreras, ab la de algunas personas elevadas que influeixen en el Consell d'Estat pera que 's tornin á permetre las corridas en els diumenjes. En aquest punt, com en molts altres, donan probas de més sensatés y amor á l'ilustració las classes ínfimas que las influyents.

Las corridas de toros haurían de ser abolidas, no hipócritament, á favor de la ley del descans dominical, sino de dret per medi de una ley prohibitiva. Y si s'considera impropcedent formularla, hi ha encare 'l medi de gravarlas ab un impost tan alt que resultessin impracticables. Un cent ó un docents per cent sobre 'l preu de la entrada es lo que deuría imposarse á las corridas. Més propi de un poble civilitzat es gravar els espectacles depriments y bárbaros, que l'alimentació del poble.

Y si á pesar de aquest gravamen se 'n fessin en-

L' ONZE DE FEBRER

care, lo que 's recaudés en concepte de impost deuria destinarse al foment de l' instrucció pública.

¿No es veritat que aquest lance seria un mete y saca de primera?

P. DEL O.

"AMERICAN TARUG"

—Deu lo guard. ¿No 'm coneix? Soch aquell senyor del altre dia.

—Perdoni si no 'l recordo—vaig dirli al amable visitant que en forma tan imprecisa se 'm anunciava:—Els dias y 'ls senyors son tan abundants en la nostra misera existencial...

—Sí, home—va insistirell:—soch aquell que va venir á parlarli dels *Diamants Plimplám*...

—¡Ah! Ja hi caych. ¿Y qué? ¿Qué succeheix denou en aquest interessantíssim assumpto?

—¡Cosas estupendas! Per xó vinch; pera explicarlashi, perque, donada l'intervenció que vosté hi té, el considero ab dret per estar enterat de tot.

—¡Venga de ahí! A la seva disposició es tán las mevas orellas.

—Gracias. Comenso per dirli que 'l seu article sobre 'ls célebres diamants, *asom-*

bro de las edades modernas, va caure al *American Tarug* com una bomba. No pot, vosté formarse una idea de las vegadas que va ser llegit y rellegit.

—Ja vam notarho, ja. Aquella senmana vam vendre dos exemplars més que de costum.

—Devían ser ells que van comprarlos pera llegirlo ab més comoditat... ¡Ah! Desfet com aquell no s' ha vist may en la vida. El jefe del *American* corria de l' un cantó al altre, no sabent quin partit pendre.—«¡Aixó es el acabóse!»—deya.—«Oberts 'ulls del públich, ja no hi ha cándit que mossegui l'am».—Y tornava á llegir l'article, comentant en alta veu els passatges més sustanciosos.

—¡Quín honor pel pare de la criatura!...

—Al fi, comprement l' home queurgia pendre una resolució enérgica, va enviar á buscar al senyor Rumbós.

—¿Rumbós?... ¿Qui es aquest próxim?

—Un que 's cuyda de la propaganda en la premsa y que, pel compte que li té, defensa els *Diamants Plimplám* ab tot l' entusiasme de que pot ser capás un agent d' anuncis.

—¿Y qué li volfan á n' aquest senyor?

—Que de totas pasadas averigüés qui era 'l réprobo que li havia donat á vosté tots aquells detalls tan exactes y tan bonichs. L' home va remoure 'l cel y la terra, pero veyent que 'ls seus treballs resultavan infructuosos, torná á cal *Plimplám* y digué al amo que no s' amohinés, que lo millor era no fer cas d' articles y, sense reparar en gastos,

—¡Vet' aquí un conflicte serio! ¿Cóm va ara á saber un si es que 'ls republicans guarneixen els balcóons pel Nunci ó es que 'ls carlins adornan els seus per la República?

MURMURADORS

—¡Barcelona está verdaderament inaguantable! El Nunci, el dengue, en Silvela... ¿Vol mes calamitats juntes?...

empendre altra vegada una activa campanya anunciadora, qu' es lo que al senyor Rumbós li convé.

—Naturalment, els directors del *American Tarug...*

—Li van respondre que s' ho pensarien y qu' en el moment oportú li comunicarien la seva determinació. Motius hi havia pera duptar y no donar un pas sense apamar ben bé el terreno. La venda de los admirables diamantes s' havia parat en sech. El públich, enterat d' alló de la llima, sabia ja á qué aténirse, y no era empresa tan fácil engatusarlo parlantli de joyeros arruinados y de vistas de aduana llenos de confusión... Durant un remat de días el públich reyná en l' establiment, en el qual, á pesar del luxo de bombetas eléctricas que á tot' hora 's va prodigar, no hi entrava un' ánima.

—¿Y qué van fer al últim?

—Un día l' amo, com un general que dona la consigna; cridá á la dependencia. Li digué que de tot alló que vosté havia explicat al públich convenia ferne cas omís; que si algú els ne parlava, procuressin afectar la major indiferencia y qu' en quant á la venda, no se 'n preocupessin, donchs, passat el xubasco, era segur que altra vegada tornaria á anarse.

—¿Ho va endavinar?

—¡Ni 'ls mils!.. Tant es aixó, que 'ls directors del *Plimplám* no han tingut més remey que cremar las naus y anunciar els seus famosos brillantes con gran rebaja de precios.

—¡Qué diu, home!

—Si, senyor: aquell precio temporal—¿se n recorda?—de 15 pesetas que, segons deyan ells, no podia ser ja mes limitat, s' ha reduhit á 12.

—¡Dimontril!.. ¡Aixó sí qu' es temporal!

—¡Pitjor que temporal!.. ¡Ciclón devastador, que deixa completament en descubert al *American Tarug!*.. Ara s' ha demostrat que alló del últim preu era pura camama, y que de la mateixa manera que avny donan els brillants á 12 pessetas, á la primera ocasió els donarán á 10, y á 5 y á dugas. Y tot aixó 's deurá exclusivament á vosté.

—¿Da veras?

—No 'n tingui cap dupte. Descuberta la comedia, els senyors del *Plimplám* s' han vist obligats á entrar en la realitat, moderant las sevas fabulosas pretensions y suprimint aquellas ignocentas historias dels joyers de Chicago y 'ls prestamistas de Budapest. De manera que, ja ho veu; si ab un sol article s' ha conseguit tot aixó, ¿qué no 's logrará continuant la campanya?

—Casi que té rahó! Ab mitja dotzena d' articles, els *Plimpláms* á xavo la tersa.

—Que potser sería el seu verdaer preu dadas la hermosura de las piedras y su asombrosa dureza; tan asombrosa, que un sol cop de llima las converteix en pols.

—Sisquera pera servir els interessos del públich, no caurán en saco roto las sevas advertencias.

—Per xó precisament las hi he vingudas á fer. Y no cansando más...

L' home 's va despedir donantme una encaixada carinyosíssima, y jo 'm vaig quedar sol, callat, somrihent y—¿per qué ocultarho?—repentinament inflat d' orgull, al pensar que un senzill escrit, unas quantas ratllas meas havian ocasionat en el poderós carro dels *Plimpláms* una baixa de tres enters.

A. MARCH

PLANY

Sols ara que 'm veig sol
coneix quant l' estimava!
Ara que 'm trobo sol
veig quant mon cor la vol!

Soch com un desterrat
á terra molt llunyana.
Soch com un desterrat
ben sol y abandonat.

Soch com la pobra flor
que 'l sol d' istiu anyora.

ENTRE AMICHS

—¡Fuig, hombre! ¿Tú entrar en el cuerpo?... Si no tienes treinta duros y un bon costat, l'ase'm flich si lo consigues.

Soch com la pobra flor
que sens' el sol se mor.

Soch com au sense niu
després de la tempesta.
Soch com au sense 'l niu
que se l' hi ha endut el riu.

Ara que 'm trobo sol
coneix quant l' estimava!
Sols ara que 'm veig sol
veig quant mon cor la vol!...

J. BOSCH Y ROMAGUERA

PREPAREMOS A RIURE

Hi ha senyals que no fallan.

Quan me van dir que 'ls inventors de la *Plataforma nacional*,—aquella famosa plataforma que per poch dona lloch á que totes las nacions civilizadas ens declaressin la guerra,—s' havian posat al cap l' idea de resucitar aquest any las festas del Carnestoltas, ja vaig arrufar el nas.

«Pel fruyt coneixereu l' arbre,» diuhen las Sagradas Escrituras: per la *plataforma* coneixereu l' enginy dels organiadors d' una festa, dich jo.

D' una gent que ab tan coreografica solemnitat havia pres el pel á tot Barcelona al mitj de la plassa de Catalunya, realisant aquella moixiganga sense precedents, ¿qué se 'n podia esperar?

Cert que aquest cop els directors del tinglado, comprenent la pedregada que 'ls venia á sobre, s' han sangrat en salut y han procurat amagarse 'l nom; pero á mí no me la pegan: titúlinse com vulguin, ja 't coneix, *Gatzara*, que 't dius *Fomento festi- val barcelonés*.

Per si algún dupte pogués quedarnos, aquí está 'l seu programa, tan paregut, en el fondo, al de las desditzadas festas de Juny com una gota á un' altra gota.

Balls y més balls, *rúa*, batalla de serpentinias, cer-

támen poétich humorístich... Ni un pensament original, ni una idea nova, ni una iniciativa que reveli empenta ó esperit creador. No hi faltava més que tornar á treure á reluhir la *plataforma nacional* ó aquell concurs d' automòvils al qual n' hi van acudir dos y mitj, perque l' efecte hagués sigut complert.

Ignoro—perque pera resoldre 'l problema 's necessitan molts datos—si Barcelona está ó no está per festas, y, sobre tot, per festas del género carnavalesch; pero, admetent que sí, ¿no comprenen els manipuladors d' aquest raquítich projecte que per que la nostra ciutat s' interessi per un festeig de carácter popular y sacudeixi 'l seu *spleen*, necessita un reactiu poderós, una cosa grossa, algo, en fi, que s' aparti de lo vulgar y ja vist dotzenas y dotzenas de vegadas?..

Si 'l Carnestoltas realment ha de venir á distreu-

A LA PORTA DE CAL BISBE

—¡Atrás!... ¿A dónde va usted?

—¡Caramba!... A ver al meu colega de Madrid, que m' han ditcho que pone aquí.

DON QUIJOTE Y 'L SEU CRIAT

—Arréglam las cosas, amich Sanxo, que sento dir que aviat volen dedicarme no sé qué.

re'ns y á alegrarnos, ¿per qué no ha d' arribar á Barcelona en globo? Si 's creu convenient donar un concert, ¿per qué no se 'n organisa un de pianos de manubri, en el qual tots els que hi ha á la ciutat toquin en un mateix moment una pesa distinta?

Ajustantse á las vellas tarifas ja casi olvidadas, la junta organizadora ha sapigut volar tan poch alt, que repassant el seu programa un hom se creu transportat á n' aquells temps idíllics del Carnestoltas del Born, gloria y regositg de la generació que l' any 1860 anava á párvuls.

¡Qué n' estava llavoras de bé tot alló! ¡Qué n' era de bonich y distret!..

S' aixecava un palau de fusta y cartró per albrech de Sa Magestat Carnavalesca; generals vestits de paper daurat l' anavan á rebre, fentli grans cortesias; el dijous arribava ell, el diumenge arribava ella; algún vespre eran portats al teatro; el dilluns el rey de la broma 's posava malalt, el dimars se moría y al vespre l' enterravan...

Pero hi ha que tenir present que Barcelona en aquella época no era més que un poble una mica gran, en el qual tothom estava d' humor y ab qual-sevol tonteria n' hi havia prou pera fer esclatar la més sincera de las riallas.

¡Si n' han passat de cosas desde aquells temps ditxosos! Si n' ha donat el món de voltas desde 'ls días en que 'l vell Junyent y en Rossendo Arús treyan á tota la ciutat de pollaguer!

Els *barbians* qu' enguany volen imitarlos no han sapigut ferse cárrech d' aquesta veritat, y *al freir* serà el veir.

No tindria res d' extrany que 'l dia del enterro el públich cantés:

¡Da setze, de setze,
de setze el vil..

Pero no dirigintse al Carnestoltas, sinó als organiadors de la festa que, ja bastant endins del síg-le xx, no han sapigut encare compendre que avuy no som en els temps de la guerra d' Africa, ni han vist que una cosa es Puiginyós ó La Beguda y un altra Barcelona.

MATÍAS BONAFÉ

SÚPLICA

No sab cantar ja res més que «L' Africana» vehina, que de tal modo amohina als vehins d' aquests carrés? Aprénguila ab interés, pero aprénguila aviat; y tingui 'l balcó tancat, perquè aixís no surti á fora la seva veu, qu' á tot' hora molesta á n' el vehinat.

Procuris abaixar un tant aquesta veu tan ingrata, y no 'ns dongui tant la *lata* lo mateix sempre cantant. Li demano suplicant pel bé nostre, pel seu bé, pels vehins d' aquest carré,

que ja tenen prou treballs
si han d' agafar tots els galls
que li escapen á vosté.

Espero voldrá escoltar
lo que ab fervor li suplico;
d' altre modo, no m' explico
hont anirém á parar
Y si es que no vol callar
tan repetida cansó
me posaré á cantar jo
com en tal cas se demana:
«No cantis méa «L' Africana»
> que 'm marejas de debó.»

S. MUEL GRAN É IRURUETA

LLIBRES

ARTES INDUSTRIALES, desde el Cristianismo hasta nuestros días. — Orfebrería. — Hierros. — Bronces. — Armas. — Mobiliario. — Marfiles. — Cerámica. — Vidrios. — Tejidos. — Bordados. — Encajes. — Tapices por D. HERMENEGILDO GINER DE LOS RÍOS. — Casi ha coincidit la publicació de aquest llibre interessantíssim ab un fet digne de ser conegut y que pinta al viu la manera de ser de ciertas corporaciones oficiales de Barcelona. Algunos admiradores del Sr. Giner de los Ríos el proposaren para individuo de la Academia de Bellas Artes de Barcelona, y encare que per pochi vots sigué pososat ¿á qui dirían? ¡A n' en Pere Grau Maristany, que s' ha fet famós tant per son comer de vins, com per la manya que 's dona en agabellar cárrechs de pura ostentació. No li bastava ser Comissari regi de Instrucción pública, y es dead' ara Académich de Bellas Artes, ab lo qual podrá aplicar el seu talent á la

DON TIBERI EN CAMPANYA

— ¡Altra vegada aquest tipos
exhibint las sevas filias?
Corro á casa á convocar
la «Junta Abolicionista.»

construcción artística de pipas y cocoys, si es que l' Academia 's decideix á aumentar las nobles Arts plásticas ó siguin la Pintura, la Escultura y l' Arquitectura, ab una quarta que podrá ser la Vinicultura, ab lo qual farà que Barcelona, per la novetat, s' adelanti á Espanya, y al mon enter.

No ha de saberli greu al docte catedrático la preterició de que ha sigut objecte. Al cap-de-vall la nostra Academia, salvadas pocas y honrosas escepciones, no es més que un refugio de nulitats y de fátuos. De segur que ni menos sabrian compondre ni agrahirli el llibre substanciós que acaba de donar á l' estampa y qu' en un relativament reduhit número de páginas conta un tractat complet de las *Arts industriales*, y en especial de las que á través dels sigles han brillat á Espanya, produhint un sens ff d' exemples maravellosos, tant per son carácter típic, com per son valor estético. Bé ho saben millor que nosaltres, els estranjers que han procurat enriquir ab ellas els seus Museos, converintles en font copiosa de inspiració, de bon gust y de progrés.

El Sr. Giner metodia els rams distints de las arts industriales y enumera copiosament sas características, donant compte y rabó de un sens ff d' exemplars, lo qual val tant com propagar y vulgarisar la materia á forsa de repetits exemples. De alguns d' ells ne dona ademés la reproducció gráficas.

Aixó fá que 'l llibre resulti molt profitós, y tanqui en certa manera una veritable amenitat. Pels entesos en la materia resulta ser una gran ajuda: pels profans un bon estímulo, y pel públich en general un medi excelent de difusió de la cultura y 'l bon gust.

L' elegancia tipográfica de l' edició corra parallas ab la importancia de un' obra, cridada á alcanzar una difusió extraordinaria y merescuda.

RAZAS HUMANAS. — Héus aquí una obra de verdadera importancia. Els autors, que son gent sábia y experta en la materia que tractan, descriuen en ella en forma amena y esencialment científica á la vegada, las costúms hábits, ceremonias, creencias y ocupaciones de todas las tribus y razas que forman la gran familia humana. Lo que 'n dirían el *plan* que han seguit para la formació de aquest estudi es senzill y comprensible fins para 'ls noys.

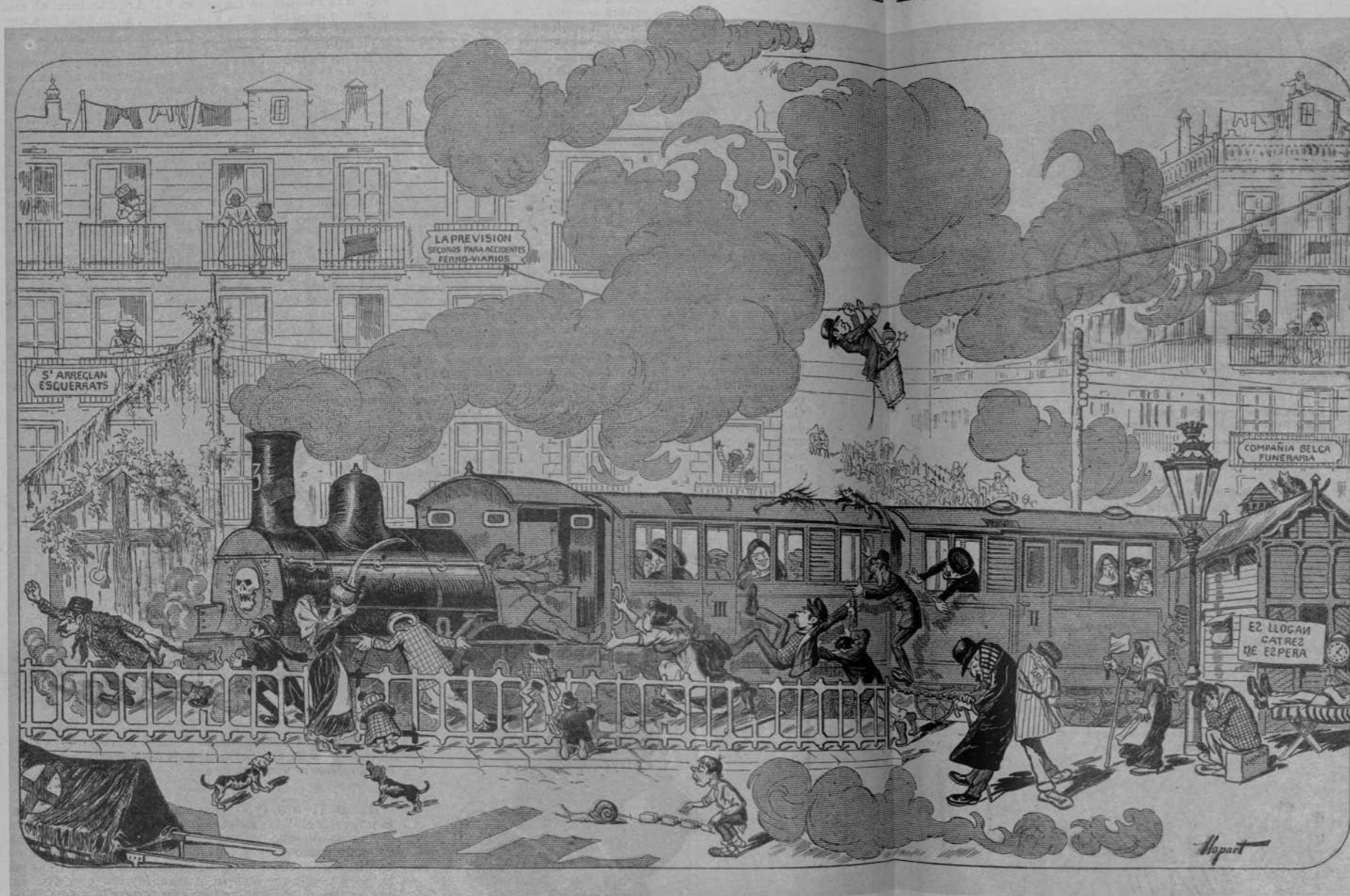
Las fotografías que ilustran ab esplendides el volúm son de indiscutible mérit, donchs no obeheixen á la fantasia sino que son obtingudas sobre 'l terreno, presentant als diversos tipos de razas las més extranyas tal com són.

La obra *Razas Humanas* es per altra part obra de progrés y civilisació, ja que ab la descarnada presentació de las condiciones en que viu encare la major part del género humá, pot ferse molt para 'l seu millorament, sobre tot ara que 's parla tant dels colors y de la formació de las razas.

La obra impresa sobre paper satinat y atapahida de valiosas ilustraciones se vén encuadernada formant un elegant volúm.

VORA 'LS ESTANYS, per I. SOLER y ESCOFET. — El Sr. Maragall consultat per l' autor, li respongué ab una

LAS GLORIAS DEL CARRER DE BALMES

Un tren que pateix d' ofech
y 's cansa al pujá una mica;
set cotxes bruts y esquitfs
ab rodetas que patinan;
una caldera ab forats,
que, á més de vessar, esquitxa;
inútils vallas que son
pel poble obstrucció contfnua;

cadenas que á cada pas
entrebanca mes que privan;
un trontoll fort y seguit;
una pudor que empastifa;
un xiulet escandalós
y una fumera malehida,
que fa que tots els vehins
semblin fills de la manigua;

tot aixó, estimat lector,
es lo que 's perdrá de vista
quan el carril de Sarriá
se 'ns converteixi en tranvía.
Pero... ¿y el constant perill
y exposició de la vida
del pacífich transeunt?...
¡Aquests son *inamovibles!*

carta plena de sinceritat y de franquesa, recomenanti que no anés massa depressa á publicar sas composicions poéticas. Tot escriptor jove sol ilusionarse ab las sevas primeras improvisacions, y si val y arriba á sobresortir, llavors es quan s' arrepenteix d' haver procedit ab excessiva precipitació.

El Sr. Soler ha fet cas omís de aquest concell, deixant-se véncer per l' impaciencia juvenívola.

Enterats de la seva innocent calaverada, no dirém res més sobre 'l particular sino que uním el nostre vot al del Sr. Maragall.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

.. *Ferida mortal*. — Poema per Roch Querafart. — Ens limitarem á donar compte de la seva aparició. *Mortal* es realment *la ferida*, y no creyém que l' obra sobrevisqui molt temps al accident.

.. *Rosmersholm*, drama en quatre actes de E. Ibsen. Traducció catalana de n Felip Cortiella. Ja 'ns ocupar m degudament de aquesta producció al ser estrenada en la vetllada Avenir del 18 de janer (Teatro Circo Español).

RATA SABIA

¡QUÍN CORSARI!

Quan me varen fé entrá en quinta,
(quíns pinta!
ja tenia dinou anys.
Era dels joves fogosos
y animosos
que han passat pochs desenganyys.

Ab el mauser á la espatlla,
no es cap guallís,
¡vaig seguirn' de campaments!
Ara á Ceuta ara á Melilla,
ó á Sevilla,
no 'm deixavan tranquil gens.

Tot sovint f'ayam sortidas
divertidas
anant ab el batalló;
cada any feyan trasladarnos,
y á orejarnos,
tant si fes fret com caló.

Tinch present que una vegada
fent parada
en un poblet dels petits,
las simpáticas patronas,
bonas donas,
per tots no van tenir llits.

No haventhi hagut prou pallissas
las verdissas
van servir de matalás.
A mí 'm va tocá un estable...
molt amable
allí vaig aná á fé 'l jas.

Van dar-me per companyia
(¡quí ho diria!
el cabo d' un esquadró,
molt morrut, que rondinava
y 's queixava
de la bona habitació.

A sobre d' un jas de palla
que la dalla
va segar per menjá 'ls bous,
vaig estendrehi jo la manta
poch pesanta
per poguer dormir més tous.

Descalsantnos las galotxas
totas totxas,
y ab altra manta acotxats
pareixiam, sens entuvis,
com dos nuvis
el día de ser casats.

El cabo, que 's deya Quirse,
va adormirse
tot seguit com en Morfeu.
Jo, no sé lo que 'm passava

ELS NOSTRES METGES

—¡Ni cinch minuts per menjar!
¡Sempre d' un malalt al altre!

Ja dona gust guanyar rals,
pero tants, tants, hasta cansa.

que 'm picava
algo á la planta del peu.
Com la son que jo volfa
no 'm venfa,
la picó anava augmentant

L' ULTIM "COUPLET",

—¡Oh là là—oh là là!
l' empressari la clau pren,
y ¡oh là là—oh là là!
tot de cop tanca l' "Edén".

y per veure si minvava
jo gratava
sens parar ni un sol instant.
Quan ab més dalit ho feya
molt més veya
que 'l neguit 'nava seguint
ab horas inacabables
y hasta als diables
me donava malehint.

El cabo, sense avisarme,
va donarme,
despertantse, un cop de puny
al mitj del os del rosari,
¡quín corsari!
¡M' hi va deixar tot l' encuny!

Tot dientme: — Ves á la fresca,
si vols gresca.
¡Per qué m' has de gratá 'l peu?
Jo vaig contestar que ho feya
perque 'm creya
que m' esgarrapava 'l meu.

FÉLIX CANA

PRINCIPAL

A benefici del Sr. García Ortega se reproduhí *El ad versario*, que tingué un éxit sat'factori, figurant alguns días en el cartell, en espera del estreno del *vaudeville* titulat *Fernando el calavera*, que s' efectuá 'l dimecres, y del qual ne parlarem en la próxima revista.

LICEO

La Darclée, creadora de *La Tosca*, quan aquesta ópera fou estrenada á Italia, escitá en gran manera l' interés dels filarmónichs amichs de las comparacions. Era molt fresca encare en el Liceo la impresió que havia deixat la Carelli, ab son art verista tan fundament sentit.

La Darclée té 'l seu estil propi y en aquesta ópera 'l fa lluhir com en la que més de las qu' executa. Distingida y

INTELECTUALS

—Bé, en resúm ¿qué hi ha de 'n Gorki?

—En resúm hi ha que, segons la premsa, ja l'han deixat anar... quatre vegades.

CONFUSIO

Y ¿qué dirém del tipo del *Destruhit!* També es un altre inconseqüent que no hi ha per hont agafarlo.
La prosa del diálech á més de rebeca, resulta vulgarotay aygualida.
¡Y á pesar de tot, d'aplausos no 'n vulguin més!
Ja 'm sabrán dir d'aquí tres mesos qui 's recordará d'aquesta es quifida y mal conformada criatura.

CIRCO BARCELONÉS

El darrer diumenge va ser estrenat en aquest teatre un melodrama en sis actes titulat *Los niños del Hospicio*. Els senyors Jové y Valentí que en aquest gènero de espectacles se pot dir que hi tenen ja la má trencada, han fet aquesta vegada una obra de condicions inmillorables, y d'aquellas qu'entran al cor del públich pel camí mes recte. El sentiment hi vessa per tots costats y tot sovint tocan á caure llágrimas.

L'exit va ser d'alló que no s'explica; set ó vuyt aixecades de teló, crits, aplausos, etc., etc. Celebrém que per fi la empresa hagi donat ab una obra que, á no dubtar, se representarà varias vegadas.

Diurne que vé, tarde y nit, *Los niños del Hospicio*.

CATALUNYA

Pera la sarsuela *El organista de Móstoles* s'han aprofitat algunas pessas de música d'una coneguda opereta que solfan representar las companyias italianas.

Els autors del libre han combinat una serie de situacions equívocas, burdas totas ellas, y 'l públich, que las hauria de veure ab aburrimient per ser una repetició de lo que ab tanta freqüencia s'ha presentat sobre las taulas, las acull ab riallas y sembla que s'hi diverteix

—Vaja, ara aneu á saber, d'aquella parella, qui es l'home y qui es la dona.

elegant matissa 'l personatje deliciosament y en els moments d'esclat sab convertir el melodrama en drama.

Compartí 'ls justos aplausos y l'admiració del públich ab el tenor Bassi, que fa del paper de pintor una gran creació.

ROMEA

Hem de limitarnos á registrar el pas efimer sobre aquest escenari d'una pessa en un acte titulada *Maria* que té més bona intenció que condicions de rellau, pecant venialment per la seva excessiva ignoscencia.

Del Sr. Nadal procedeix y no ha pogut arribar á Sant Esteve.

Si l'autor del drama *De bon tremp* jutja del mérit de la seua producció pels aplausos *cardorosos* dels seus amichs abundantment distribuïts pel teatre, s'equivocarà de mitj á mitj.

Es el nou drama una obra adozenada, desprovehida de sinceritat, exempta en absolut d'emoció y calor de vida sense un sol rasgo que reveli potencia dramática y en la qual hi juga principalment la preparació, pero al descubert, sense aquell tino que distingeix als que posseheixen la verdadera habilitat del ofici. Y si aquesta preparació li resurt algú tant en el primer acte el menos defectuos del drama, en els restants s'anula per complet á forsa de deslligament.

El conflicte que planteja, reduhit á presentar á un pare y á la vegada jutje del seu fill criminal, que s'resolt á entregarlo á la justícia, está manat retirar de tant vell. Ab aquesta mateixa base s'escribian avants no pochi melodramas, alguns dels quals fins feyan plorar al públich. En cambi, l'espectador d'avuy se mostra insensible, porque l'assumpto ha passat de moda. Aquell home no pot interessar per inhumá y menos que may cap al final, quan pert el *bon tremp* d'una manera tan injustificada. ¡Vaya una desnaturaliació d'un caràcter sempre tan sorratí!

FESTAS POPULARS

Els vells que 'l passat diumenge assistiren al banquet que 's donà a la "Fraternitat" en honor seu.

Més val aixís, per ell y per la empresa. Pel públich per que sempre es millor distreure's que aburrirse, y per la empresa per que en aquest temps no son de despreciar els éxits lògrinse com se logrin y conseguéixinse com se conseguixin.

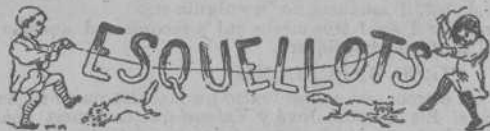
GRANVÍA

El Cristo moderno de 'n Fola Itúrbide enclou a lo que sembla cert simbolisme valenciá. En l'obra's transparentan qüestions palpitan's que tenen agitada fa temps a la hermosa ciutat del Turia.

La informa un esperit radical, una aspiració adelantada... Pero es una llástima que aquestas tendencias se dissolguin en una verdadera verborrea, que arriba a fatigar. ¿Quan se convencerán certs autors qu' en el teatro produeix major efecte una frase ben dita y oportuna, que un parlament interminable?

La companyia del Sr. Muñoz interpretá l'obra ab molt bona voluntat, y 'l públich no li escatima 'ls seus aplausos.

N. N. N.

No hi ha res de lo dit. Ni se suspén l' Ajuntament, ni 'l caciquisme conservador ressucita.

Aixís va assegurarho 'l Sr. González Rothwos al tornar de Madrid, abont va ser cridat en calitat de llevadora per assistir a 'n en *Cavieritu* que 's trobava en els moments més crítichs del seu embrás.

Total: el part de las montanyas. Las montanyas van parir un *ridiculum* Tort y Martorell.

En cambi, en el camp regionalista s' ha efectuat un divorci.

La Lliga de la *Defensa social* s' ha separat resoltament de *La Perdiu*.

Cansada de donarli granets de blat, ha lligat el sach dibentli que no n' hi havia més. Cansada de posarli aygua beneyta al abeurador, ha tancat l' aieta y l' ha deixada en sech.

¡Pobra *Perdiu*!

Va perdre temps enrera l' ala esquerra ab la fugida dels elements de 'n Sunyol y de 'n Carné, y ara acaba de perdre l' ala dreta ab l' apartament de la Lliga de Defensa social.

A pesar de lo qual encare pretén volar. Vola ab el pensament pels espays de la fantasia.

A l' arribada del Nunci.

Un feligrés després de haverlo vist passar, exclamava:

—Me n' hi endut xasco. No li he sapigut veure la trompeta.

El Sr. Lluch, arrimantse al Nunci y prenent part activa en totas las ceremonias oficials, va posarhi dos pams de greix.

Ja li convé, pobre xicot... ¡Está tan magrel!...

Balcons endomascats se 'n veyan alguns el dia de l' arribada del Nunci (11 de febrer) tant en el Passeig de Gracia, com en l' Avinguda del Portal del Angel.

—¡Quí s' ho havia de figurar— exclamá un de la purria— que aquest any la gent d' upa solemnizaría l' aniversari de la proclamació de la República!

Entre 'ls balcons endomascats hi havia 'ls de un pis de la Plassa de Santa Ana, qu' estava per llogar.

El propietari maná colocal els domassos arrugats de manera que 's destaquessin els papers indicadores de que 'l pis estava vacant.

LA CONMEMORACIO DEL 11 DE FEBRER

Grup de senyoretas que tingueren á son càrrech el servey del dinar.

Vels'hi aquí un home previngut.

Un partidari del *Nunci...* y del *anunci*.

No pot anar ni ab rodas la negativa del govern á concedir á Barcelona l'augment de un districte pera l'elecció de diputats provincials. Desde'l moment que la ciutat conta ab set jutjats, li corresponen quatre districtes electorals de Diputats de la Provincia. Aixís ho prevé la ley vigent. La Diputació aixís va acordarho... y no obstant el govern no ho sancionava, temerós de que s'augmenti en aque la corporació el contingent de las oposicions.

Una cosa per l'istil succeheix ab els Diputats á Corts. Segons precepte legal, correspón un diputat per cada 50 mil habitants. Excedeix de 500 mil la població de Barcelona: hauría per consegüent d'elegerne onze y la deixan reduhida á set.

En aquest punt estich d'acort ab els regionalistas. Hora fora de que'l po-

NOUS APERITIUS

—Gracias, noy: ara 'l vermouth el preneh teatralment.

—¿Qué vols dir?

—Sí, home: una racció de "Bohemis" ó de "Pobre Valbuena".

ble en massa reclamés lo que li toca de dret.

A demanarho, donchs.

Y en últim cas, á pèndres'hol

Pera conmemorar las festas del *Centenari del Quixot*, els senyors Rafel Doménech y C.^a, que tenen casa á Madrid y Barcelona, acaban de publicar una colecció de tarjetas postals molt interessants que 'ls inteligents y aficionats han d'adquirir y conservar ab gust.

Reproduhidas ab exacta fidelitat forman la expresada colecció alguns facsimils de portadas de las primeras edicions de la famosa obra de Cervantes.

Respecte á las condicions materials ó siga al colorit y á la impressió de las postals del *Quixot* no cal dirne res, perque es natural que'l senyor Doménech s'hi hagi lluhit tractant de acreditar els bons gèneros de casa seva.

En un principi s'atribuhía trascendencia política á la visita d'en Silvela á Barcelona.

Pero ara diuhen que no vé com á home públich,

sino com a director de la Companyia de Madrid-Zaragossa Alicante, a inaugurar la doble via de la linea de Mataró. Per lo vist aixó de que una linea férrea tingui doble via es aquí a Espanya una cosa tan extraordinaria, que's fa precisa la presencia dels directors de la Companyia.

No obstant, jo crech que 'n Silvela vé ab un altre objecte.

EFERVESCENCIA TEATRAL

Hopart

Deu estrenos cada dia,
vint novedats cada vespre;
pero la gent, com si res:
quieta al illit, covant el dengue.

ELS NOUS ARBRES DEL CARRER DEL CONSELL DE CENT

Hopart

—¿Qué son aquest's arbres tan monos, noy?
—¡Tomaqueras!

El viatge d'en Silvela té per motiu el desitj que deu pessigollarlo de donar al país una lliassó práctica de la seva ética especial.

Es necessari que 'ls espanyols se fassin cárrech de lo étich de la seva posició, dintre de una Companyia ferrocarrilera.

Ell no hi entén res en ferrocarrils, perque no es enginyer, ni tan sols guarda-agullas, y no obstant dintre de la poderosa companyia desempenya 'l cárrech més important, espléndidament retribuït.

¿Y a qué ho deu, sino a la política?

Avants de ser ministre ja ho era, y després de passar pel ministeri ho torna a ser. Jo ja ho veig, es-sen-to, te influencia bastant perque la Companyia, si alguna vegada descarrila, no s'estrelli al xocar ab tot el rigor de la Lley.

¡Y aixó sí, senyors, qu' es étich y moral!

De totas maneras l'estancia del Sr. Silvela a Barcelona podria deixar un bon recort als pobles de la Costa de Llevant, si lograva fer desistir al Sr. Maristany del seu propòsit de aïslarlos del mar per medi de la muralla qu' está construhint, ab la qual els ho pren tot: la comunicació y la vista.

Y fins la denominació que alguns ostentan, com Premiá de Mar, Vilassars de Mar, Arenys de Mar... etcétera, etc

¿Cóm poden ser de Mar si entre aquest y ells s' hi aixeca el gran obstacle de la paret?

Aixís, donchs, Sr. Silvela, apiadis d'ells y farà un' obra bona y justa... y sobre tot molt ética.

La *Renaixensa* te convocada pera demá passat, diumenje, Junta general extraordinaria d' accionistas, al objecte, segons diu l' anunci, de tractar de la disolució de la societat.

De segur que *La Perdiu* se fregará las potetas de gust. Pero cal que no's precipiti, que també a n' ella li arribará l' hora.

Avants el lema del catalanisme era «Catalunya y avant.» Mes de un quant temps ensá s' ha cambiat per un altre que diu aixís: «Quant més aném menos valém.»

Si prepondera l' acort del Consell d' Estat y torném a tenir corridas de toros en diumenje jadeu lley del descans dominical!

Perque donantse funcions taurómacas, s' haurá de permetre que 'ls periódichs publiquin edició de la nit.

¿Qui sino s' encarregará de donar compte de la corrida de toros de la tarde?

CUPÓ-OBSEQUI

als lectors de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Mediant l' import de UNA pesseta y la presentació de aquest cupó, s' entregará un exemplar de la novela

LA BOJERÍA

original del eminent escriptor D. Narcís Oller, y corresponent a la primera edició qu' estava en venda al preu de 3 pessetas.

Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, Barcelona

NOTA.—Es indispensable la presentació d' aquest cupó, que será inutilisat al entregarse l' exemplar.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Próximamente
 comenzará la publicación de la
SEGUNDA SERIE
 DE
Barcelona á la vista
 iguales condiciones materiales que la 1.ª serie

30
centimos cuaderno

30
centimos cuaderno

OBRA NUEVA
DE
Benito Pérez Galdós
AITA
TETTAUEN
 Tomo 6.º de la 4.ª serie de
EPISODIOS NACIONALES
 Ptas. 2

ACABA DE PUBLICARSE
 Tomo 92 de la
COLECCIÓN DIAMANTE
ZADIG
 POR
VOLTAIRE
 Un tomo, Ptas. 0'50

Edicions populars de Santiago Rusiñol

Anantpelmón Ptas. 1

El Mistic Ptas. 1

ARTES INDUSTRIALES DESDE EL CRISTIANISMO HASTA NUESTROS DIAS
 por **H. Giner de los Rios**
 Orfebrería. Hierros. Bronces. Armas. Mobiliario. Marfiles. Cerámica. Vidrios. Tejidos
 Bordados. Encajes. Tapices
 Un tomo en 8.º, con multitud de fotografías, Ptas. 3

<p>LA CIUDAD DE BARCELONA * GUÍA LOP * <i>Itinerarios prácticos</i> CON DOS DETALLADOS PLANOS Ptas. 2</p>	<p style="text-align: center;">PLANOS DE BARCELONA ENCUADERNADOS Ptas. 1</p>	<p style="text-align: center;">LA NIT DEL AMOR POR Santiago Rusiñol Ptas. 1</p>
--	--	--

NOVEDADES

La novela de Lino Arnáiz
 POR
MAURICIO LOPEZ-ROBERTS
 Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

Preparación de las tropas para la guerra
 (NUEVO VEGUECIO)
 ESTUDIOS DE ÉTICA MILITAR
 POR **RICARDO BURGUETE**
 Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravís, si no 's remet ademés un ral pera certíficat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EL CONCEJAL: - Pero, senyora Barcelona, ¿de qué t' queixas?... Contempla aquest quadro... ¿Encare vols mes animació y mes alegríat?

